

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Anmälan om miljöfarlig verksamhet, kross och upplag av bergmassor m.m.

Erstavik 25:1, Gungviken

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden förelägger Skanska Industrial Solutions, med organisationsnummer 556793-1638, att ansöka om tillstånd för den anmälda krossverksamheten på fastigheten Erstavik 25:1.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden förbjuder Skanska Industrial Solutions, med organisationsnummer 556793-1638, att påbörja eller utföra förberedande arbeten för verksamheten innan tillstånd har meddelats.

Lagstöd

Beslutet tas med stöd av miljöbalken 26 kap 9§ samt 9 kap. 6 (tillståndsplikt) och 6 a § (förelägga om att söka tillstånd), med hänvisning till 2 kap. 1, 2, 3 och 6 §, 3 kap. 1 och 2 §, 5 kap. 4 §, 9 kap. 3§ samt miljöprövningsförordning 29 kap. 40, 42 och 48 §.

Sammanfattning

Skanska Industrial Solutions AB, nedan kallat Skanska, inkom den 27 september 2018 med anmälan om ny anläggning med kross och masshantering inom Gungviksområdet (mindre del av Erstavik 25:1 – *se bilaga 1*), strax norr om Saltsjöbadsleden.

Miljöenheten bedömde att anmälan inte var komplett och att den beskrev en verksamhet som var tillståndspliktig. Skanska vidhöll dock att verksamheten var anmälningspliktig. Den 17 oktober förbjöds därför verksamheten i väntan på kompletteringar, där Skanska behövde utveckla med motivering av varför verksamheten inte är tillståndspliktig, information om platsens naturvärden, samt utredning av dagvattenhantering, buller och transporter.

Skanska har beretts möjlighet att utveckla sitt resonemang kring anmälningsplikt, i samband med ett möte den 30 november. Skriftliga kompletteringar inkom sedan den 14 januari 2019. Därefter bedömde miljöenheten att anmälan var tillräckligt komplett för publicering på Nackas web, kungörelse av anmälan och remiss. Ytterligare kompletteringar inkom från Skanska den 15 februari 2019 varför möjligheten att inkomma med synpunkter förlängdes från den 19 februari till 1 mars. Ytterligare kompletteringar har inkommit efter det, senast en reviderad bullerutredning den 1 april 2019. Ingen av kompletteringarna påverkar miljöenhetens uppfattning om att verksamheten sammantaget är tillståndspliktig och bör hanteras av miljöprövningsdelegationen.

Enligt anmälan planeras införsel och hantering av upp till 600 000 ton tunneldrivna bergmassor per år, under ca 10 års tid. Massorna ska krossas inom anläggningsområdet och

sedan säljas till bygg- och anläggningsprojekt i närområdet. Innan masshanteringen inleds behöver området plansprängas och fyllas ut. Skanska beskriver att anläggningen är anmälningspliktig utifrån verksamhetskoderna 10.50 C (kross) och 90.141 C (utfyllnad, ringa risk). Klassningen är grundad på ett resonemang kring att massorna inte är avfall. Klassas de som avfall så är verksamheten tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen.

Skanska uppskattar i anmälan det genomsnittliga antalet transporter till 75-90 lastbilar per dag till området, d.v.s. upp till 180 transporter in och ut. Inledningsvis sker transporterna längs Saltsjöbadsvägen, men sedan via nybyggd av- och påfart direkt på Saltsjöbadsleden.

Miljöenheten bedömer att Skanska inte har visat tillräckligt säkert att massorna inte är avfall. Verksamheten är därför tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen. Vidare bedömer miljöenheten att anmälan beskriver en verksamhet som innebär så stor risk för olägenheter att tillståndsprövning behövs oavsett om massorna är avfall eller ej. Prövningen ska därför göras av miljöprövningsdelegationen. För att avgöra om verksamheten får förläggas på platsen så bedömer miljöenheten att ytterligare kompletteringar behövs.

Ärendet

Anmälan

Skanska Industrial Solutions AB (Skanska) anmälde den 27 september 2018 att de vill ta emot, lagra och krossa bergmaterial inom Gungvikensområdet (mindre del av fastigheten Erstavik 25:1). För att bereda marken för verksamheten krävs viss plansprängning och utfyllnad. I anmälan anger Skanska verksamhetskoderna:

10.50 C: sortering eller krossning av berg, naturgrus eller andra jordarter

90.141C: återvinna icke-farligt avfall för anläggningsändamål (utfyllnad)

Miljöenheten bedömde att ansökan inte var komplett, men att den anmälda verksamhetens innehåll och omfattning var tillståndspliktig. Skanska vidhöll att de ansåg att verksamheten inte var tillståndspliktig. Skanska förelades därför den 17 oktober om ett antal kompletteringar, och förbjöds att påbörja verksamheten utan beslut om godkännande från miljö- och stadsbyggnadsnämnden. Kompletteringarna ska, enligt föreläggandet, bland annat visa hur Skanska motiverar att verksamheten inte är tillståndspliktig, men även beskriva platsens naturvärden och utredning av verksamhetens bullerpåverkan och dagvattenhantering.

Skanska utvecklade sitt resonemang kring anmälningsplikt under ett möte den 30 november 2018. De hänvisade då till ett rättsfall som rör bergmassor från Förbifart Stockholm, där massorna bedömdes vara biprodukt och produkt istället för avfall. Motsvarande resonemang skulle enligt Skanska göra att verksamheten, som planeras vid Gungviken, enbart blir anmälningspliktig. Kompletteringar inkom sedan skriftligen den 14 januari 2019. Därefter bedömde miljöenheten att anmälan var tillräckligt komplett för att remitteras till de som berörs av verksamheten. Detta gjordes genom utskick, publicering av anmälan på Nackas webbplats samt kungörelse i lokaltidning. Ytterligare kompletteringar inkom från Skanska den 15 februari 2019 varför möjligheten att inkomma med synpunkter förlängdes från den 19 februari till 1 mars.

Platsen

Den valda platsen omfattar en höjd inom området Gungviken, som är en mindre del av fastigheten Erstavik 25:1. (Se *bilaga 1*.) Platsen ligger mellan Saltsjöbadsleden och Saltsjöbanan. En del (område A) är ett utfyllnads- och verksamhetsområde. Resten (område B) är till stor del ett berg- och skogsparti, på återväxt sedan senaste avverkningen omkring år 2008. Det tänkta verksamhetsområdet dräneras via en bäck mellan område A och B, till vattenförekomsten Skurusundet, som ligger mindre än 200 meter norrut. Området är inte planlagt, men område B är i översiktsplanen markerat som lämplig för arbetsplatsområde och för tekniska anläggningar (område A6).

Direkt söder om det planerade området ligger Saltsjöbadsleden. Norrut ligger Saltsjöbanan, Saltsjöbadsvägen och Lännerstasundet. På andra sidan motorvägen ligger ett stort, sammanhängande grönområde (Erstavik), med både hästhållning (ca 400 meter bort) och höga natur- och friluftsvärden. De närmaste bostäderna ligger i Drevinge (ca 200 m), och Morgonvägen (ca 450 m). Det finns även större, samlad bebyggelse i Saltsjö-Duvnäs (mer än 750 m), Tollare (mer än 900 m) och Fisksätra (mer än 1 000 m). Närmaste riksintresse (Friluftsliv) ligger ca 500 meter bort, inom Erstaviksområdet på andra sidan Saltsjöbadsleden.

Anmälan omfattar ingen inventering av natur- och kulturvärden för området. Platsen omfattas inte av något uttalat natur- eller områdesskydd, men utifrån Skogsstyrelsens inventeringar framgår att det finns två skogspartier med nyckelbiotoper i direkt anslutning till det planerade verksamhetsområdet. Området beskrivs även i kommunens grönstruktur- och kulturmiljöprogram (2011). I kulturmiljöprogrammet tas området upp som ett gårdsområde med rötter i järnåldern. I grönstrukturprogrammet har området värderats utifrån den rekreativa grönstrukturen, och klassats som lokalt värdefullt (klass K3).

Skanska anser att platsen i Gungviken är den mest lämpliga, eftersom den är markerad som verksamhetsområde i översiktsplanen, har ett betryggande avstånd till bostadsfastigheter och naturvärden, korta transportavstånd till samhällsbyggande samt har bra och säkra transportvägar. Dessutom är platsen redan påverkad av vägtrafikbuller från den intilliggande motorvägen.

Kross och upplag

Skanska har anmält att de planerar att ta emot 500 000 – 600 000 ton bergmassor per år, under ca 10 års tid. Skanska har uppgett att de planerar att ta emot tunneldrivet entreprenadberg från bygget av Nackas gren av tunnelbanan och från andra byggprojekt i kommunen. Entreprenadberget ska tas emot för att krossas, mellanlagras och därefter säljas till bygg- och anläggningsprojekt.

Eftersom området idag är för kuperat för den planerade verksamheten, så behöver platsen förberedas med plansprängning och utfyllnad med jord- och schaktmassor från andra anläggningsarbeten. Skanska uppskattar att det krävs 141 000 m² ton jord/schakt för att bereda och jämna ut marken till en lämplig verksamhetsyta.

Enligt miljöbalkens avfallsdefinition är avfall varje ämne eller föremål som innehavaren *gör sig av med eller anser eller är skyldig att göra sig av med*. Det finns tre avsteg:

- 1) materialet återanvänds inom området de kommer ifrån, så att man inte gör sig av med dem;
- 2) materialet är en biprodukt;
- 3) materialet bearbetas så att det upphör att vara avfall.

Enligt Naturvårdsverket är utgångspunkten att även "rent" entreprenadberg är avfall tills motsatsen bevisats. Skanska anser dock att materialet är en biprodukt av tunneldrivningen, och att det sedan hanteras som råvara inom verksamheten.

Eftersom Skanska bedömer att det enda avfall som hanteras är de utfyllnadsmassor som behövs för att förbereda platsen för verksamheten, så anser de att verksamheten omfattas av anmälningsplikt för krossen (verksamhetskod 10.50) och utfyllnaden (90.141). Om entreprenadberget klassas som avfall så hade verksamheten däremot omfattats av tillståndsplikt, enligt verksamhetskoderna 90.100 (återvinna mer än 10 000 ton icke-farligt avfall), 90.70 (sortera mer än 10 000 ton icke-farligt avfall per år) och 90.30 (lagra mer än 30 000 ton icke-farligt avfall vid något tillfälle).

Vattenrening

Vatten för dammbekämpning, dricksvatten och hygien kommer att levereras via tankbilar. WC kommer att installeras i form av portabla, slutna hyrtoaletter med regelbunden tömning.

Verksamheten kommer att behöva hantera avrinnande vatten från nederbörd och dammbekämpning. Vatten inom området kommer antingen att avdunsta, avrinna ytligt eller infiltrera i marken och bilda mark- och grundvatten. Ytvattnet i verksamhetsområdet avrinner mot vattenförekomsten Skurusundet, som har måttligt god ekologisk och kemisk status. Grundvattnet i området följer i princip samma flödesriktning som ytvattnet.

För att avskilja olja och partiklar, samt minimera belastningen på recipienten, planerar Skanska att anlägga en sedimentationsdamm. Från dammen ska dagvatten ledas vidare till ett mindre översilningsområde. Dammen ska hålla volymen 44,5 m³ så att dagvattnet får en uppehållstid mellan 12 - 24 timmar, vilket följer riktlinjerna i Trafikverkets publikation "Öppna vägdagvattenanläggningar" (2015:147). Från sedimentationsdammen planeras en avrinning över en vegetationsbegrädd yta (översilningsområdet). Inom översilningsområdet ska vattnet avdunsta, tas upp av vegetationen eller infiltrera ned genom marken och spridas diffust vidare till ett dike mellan ytorna A och B.

Rening av vatten genom översilningsområden är en metod som framförallt används i samband med torvtäktsverksamhet. Metoden kan dock även användas för andra verksamheter, som t.ex. bergtäkter. Översilningsområdet fungerar som ett mekaniskt filter som fångar upp suspenderade ämnen. Området fångar även upp näringsämnen, både i vegetationen och i biologiska och kemiska processer i marken. Metoden bedöms av Skanska kunna sänka halten suspenderat material med 55 - 90%, halten totalkväve med 50 % och halten totalfosfor med 45 %. Den kemiska syreförbrukningen beräknas minska med 5 - 20 %.

Skanska beräknar mängden kväve som tillförs anläggningen till ca 180 kg per år. För att bedöma vad som är rimligt att släppa ut i vattenförekomsten, så hänvisar Skanska till Nacka Vatten och Avfall AB:s riktvärden för bortledning av vatten via dagvattenledning (5 mg/l), vilket de antar motsvarar miljö kvalitetsnormens krav för att inte försämra vattenkvaliteten. Utifrån SMHI:s avrinningskarta har Skanska sedan räknat ut vilken nederbörd som tillförs området, och vad det och dammbekämpningsvatten kan leda till för avrinning.

Skanska bedömer att verksamheten inte kommer att påverka grundvattnet eller enskilda vattentäkter, i och med att verksamhet kommer att bedrivas ovanför grundvattennivån.

Skanska bedömer vidare att de redovisade skyddsåtgärderna räcker för att anläggningen inte ska medföra någon påverkan av betydelse på Skurusundets vattenkvalitet, eller motverka uppfyllelsen av Skurusundets miljö kvalitetsnormer för ytvatten.

Buller

Driftsfasen

Skanska har låtit genomföra en bullerutredning, för att belysa hur verksamheten påverkar omgivningen. Enligt den kan åtgärder vidtas så att de håller nere bullret vid bostäder och klarar Naturvårdsverkets riktvärden för externt industribuller (rapport 6538). Själva krossningen skulle då göras vardagar kl. 06-18. Övriga tider och dagar har Skanska räknat med buller från transporter, tippning och en lastmaskin.

Utredningen räknar med att för- och efterkross, sikt och i- och urlastning kommer att göras på en arbetsyta, som ligger på 31 meters höjd över havsnivå. Upplagda containrar vid arbetsytan, till en höjd på ca 12 meter, beräknas dämpa bullret från verksamheten.

Skanska har den 1 april 2019 kompletterat bullerutredningen, bland annat med nivåer vid fler och högre bostadshus och med tält runt själva krossen. Däremot har Skanska inte gjort någon ytterligare utredning av buller för omgivande naturområde. Miljöenheten har efterfrågat ljudnivåer på 2 m höjd för hela den del av omgivningen, som påverkas av buller ner till 40 dBA, från verksamheten. Beräkningar har gjorts för ett område till ca 600 m söder om Saltsjöbadsleden, där ljudnivån från verksamheten är 45-50 dBA. Skanska framhåller att områdena är starkt påverkade av buller redan nu och att man åtagit sig långtgående åtgärder för att begränsa bullerspridningen. I bullerutredningen noteras att riksintresse för friluftsliv dels börjar ca 500 m söder om Saltsjöbadsleden, dels att ljudnivån från trafiken vid riksintresseområdets norra gräns är ca 45 dBA.

Etableringsfasen

Bullerutredningen visar att byggnationen under etableringsfasen kan klara Naturvårdsverkets riktvärden för byggbuller, om en bullerdämpad borrhög används. Riktvärdena för byggbuller medger högre ljudnivåer än riktvärdena för industribuller, som tillämpas under driftsfasen.

Yttranden

Genom kungörelse på Nackas web och i Nacka/Värmdöposten av anmälan och remiss till kända föreningar (Nacka miljövårdsråd och Naturskyddsföreningen) i området har

miljöenheten lämnat möjlighet att inkomma med synpunkter på Skanskas anmälan. Synpunkter skulle vara inlämnade miljöenheten den 19 februari. På grund av sent inkommen komplettering från Skanska, den 15 februari, förlängdes tiden att inkomma med synpunkter till den 1 mars 2019.

Närboende

Många synpunkter har kommit in från boende i Saltsjö-Duvnäs, Tollare och Fisksätra. Närboende är mest oroliga för buller från verksamheten och från tunga transporter, samt för dålig trafiksäkerhet. Det har även uttryckts oro för att landskapsbilden och historiska lämningar ska förstöras, att verksamheten ska påverka natur- och vattenmiljö samt att fastighetsvärdet ska påverkas. Flera påpekar att man valt att bo på platsen för att det är lugnt och naturnära, och vill därför inte att det ska förändras av kross, massupplag och tunga transporter.

Hästverksamhet

Det har även kommit in synpunkter från personer som är aktiva i hästhållningen nära platsen. De har dels varit oroliga för buller, damm och transporter för egen del, samt hur det påverkar hästarna.

Organisationer

Det har kommit in yttranden från Naturskyddsföreningen och Nacka miljövårdsråd, samt intressegruppen stoppakrossen.nu.

Nacka miljövårdsråd har framfört att kommunens kommunikation har varit dålig i ärendet, att anmälan är bristfällig, att alternativ placering inte är utredd, att behovet av bergmassor är felredovisat och att verksamheten innebär stor risk för spridning av föroreningar. De har även lyft att placeringen på en höjd gör att buller riskerar att spridas långt och påverka många, att verksamheten skulle förstöra landskapsprofilen, att transportvägarna inte är lösta, att verksamheten riskerar att förstöra både natur- och kulturvärden.

Naturskyddsföreningen poängterar att miljöbalken ska tillämpas så att värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas, och den biologiska mångfalden bevaras. Att lägga stenkrossen på höjd, så att bullret sprids och kvävebelastningen i Skurusundet ökar, nära nyckelbiotoper och i en intressant kulturmiljö är inte god hushållning. Vidare uppfylls inte kunskapskravet, eftersom bullerutredningen inte är fullständig, och natur- och kulturmiljön inte inventerats. Lokaliseringsprincipen har inte uppfyllts, då Skanska inte visat att verksamheten kan bedrivas med minsta intrång och olägenhet för hälsa och miljön. Föreningen påtalar miljöbalkens skrivning om att mark- och vattenområden som har betydelse för natur- eller kulturvärden eller friluftslivet, så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dessa värden. Behovet av grönområden i och i närheten av tätorter ska särskilt beaktas.

Anmälan har även lett till att en intressentgrupp (stoppakrossen.nu) har växt fram, med representanter från såväl närboende som andra med intresse i frågan. Intressentgruppen har tagit fram ett uppdrag som 2 689 personer (den 15 mars) har skrivit på. De har specifikt framfört att lokaliseringsfrågan behöver bedömas på regional nivå, att verksamheten

kommer att påverka många genom buller, damm och tunga transporter, att trafiksäkerheten påverkas, att natur- och kulturvärden förstörs och att den närliggande hästhållningen påverkas.

Bemötande

Skanska har tag i del av de yttrande som inkommit till den 19 mars. Deras bemötande finns i bilaga till tjänsteskrivelsen. Bemötandet ändrar inte miljöenhetens ställningstagande.

Skäl till beslut

Godkännande, förbud eller tillståndsprövning

Skanska är som verksamhetsutövare skyldig att ha tillräcklig kunskap om planerad verksamhet, visa att de kan bedriva verksamheten på ett säkert sätt och att platsen är lämplig. Så här långt beskriver anmälan flera av verksamhetens aspekter, men miljöenheten bedömer att det fortfarande finns så påtagliga oklarheter att anmälan inte kan godkännas. Det saknas bland annat beskrivning av inkommande massor och deras sammansättning samt avsättning av massorna; beskrivning av berggrundskemin på platsen; en beskrivning av en vattenrening som är anpassad efter vattenförekomsten nedströms anläggningen; och verksamhetens direkta påverkan på natur- och kulturmiljö. Det finns dessutom fortfarande luckor i bullerutredningen för verksamheten.

Eftersom oklarheterna i anmälan berör möjliga stopp-kriterier för verksamheten, så bedömer miljöenheten att Skanska inte har levt upp till kunskaps- och redovisningskraven i miljöbalken. Anmälan kan därför inte godkännas med nuvarande underlag – inte ens med krav på försiktighetsmått.

Samtidigt innebär samma oklarheter att det inte finns tillräckliga skäl att slutligt förbjuda verksamheten, då det inte är lämpligt att grunda ett förbud på osäkerheterna kring en miljöfarlig verksamhets miljöpåverkan (MÖD 2008:25). För att komma vidare behövs ytterligare kompletteringar. Redan utan kompletteringar så visar Skanskas beskrivning av verksamheten de övergripande riskerna med verksamheten, och miljöenheten bedömer att den beskrivna verksamheten ska tillståndsprövas av miljöprövningsdelegationen, istället för att hanteras som anmälan.

Tillståndsplikt enligt miljöprövningsförordningen

Enligt 9 kap. 6 § miljöbalken och miljöprövningsförordningens 29 kap. 40, 42 och 48 §, är den anmälda verksamheten tillståndspliktig om materialet som hanteras klassas som avfall. Om massorna istället är en biprodukt så listas inte verksamheten i miljöprövningsförordningen, vilket gör att den inte per automatik är tillståndspliktig. Utgångspunkten är dock att tunneldrivet berg och liknande massor är avfall, såvida massorna inte återanvänds på plats. Däremot kan de övergå till att vara biprodukt om man kan visa att de är säkra att använda och det finns en säker avsättning av produkten.

Skanska anser att massorna kommer in som biprodukt och lämnar området som produkt, med hänvisning till mark- och miljödomstolens mål M 3342-11 angående entreprenadberg från Förbifart Stockholm. Domen är dock inte prejudicerande. Skanskas resonemang står

även i kontrast mot Naturvårdsverkets vägledning om hantering av entreprenadberg, där verket understryker att bergmassor enbart kan klassas som biprodukt om verksamheten bevisat att massorna har rätt kvalitet för säker, direkt återanvändning, och dessutom har bevis för att det finns snabb avsättning för massorna. Enligt miljöbalken 2 kap. 1 § är Skanska skyldig att bevisa att kriterierna ovan är uppfyllda, för att massorna ska klassas som biprodukt/produkt.

Miljöenheten bedömer att det finns viktiga skillnader mellan Gungviksärendet och mark- och miljödomstolens mål M 3342-11. En viktig aspekt är att massor från förbifarten till stor del uppgavs hanterats inom projektet. En annan är att det fanns en tydligare beskrivning av avsättningen för massorna för förbifartsprojektet. Miljöenheten bedömer därför att slutsatserna från mark- och miljödomstolens mål inte går att direkt översätta till Skanskas anmälan för Gungviken. Istället behöver man se specifikt på om Skanska kan leva upp till bevisskravet, och annars utgå ifrån att massorna är avfall. Eftersom anmälan inte beskriver massornas sammansättning så bedömer miljöenheten att det inte går att avgöra om de är säkra att använda. Det saknas även en så detaljerad redogörelse för hur massorna ska avyttras, så miljöenheten inte kan bedöma om avsättningen finns för massorna. Miljöenheten bedömer därför att massorna är att betrakta som avfall.

I miljöprövningsförordningens 29 kap. 40, 42 och 48 § anges att paragraferna inte ska tillämpas om man återvinner, sorterar eller lagrar avfall för byggnads- eller anläggningsändamål. Dessa undantag är dock, enligt miljöenheten, menade för att tillåta masshantering inom ett bygg- och anläggningsområde, inte för mellanlagring och bearbetning av massor för att de ska bli en produkt, som ska användas vidare i byggbranschen. Miljöenheten bedömer därför att den anmälda verksamheten i grunden är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen.

Risk för betydande olägenhet

Under föregående rubrik hanterades tillståndsplikten under miljöprövningsförordningen, där det är avgörande om massorna klassas som avfall eller inte. Huruvida massorna klassas som biprodukt eller inte har dock ingen betydelse för verksamhetens påverkan på miljö och hälsa. När det gäller verksamheter som medför risk för betydande föroreningar eller andra betydande olägenheter för människors hälsa eller miljön finns därför möjlighet för tillsynsmyndigheten att förelägga om att söka tillstånd, enligt miljöbalken 9 kap. 6 § a.

Även om massorna är att betrakta som biprodukt, så bedömer miljöenheten att den anmälda verksamheten kan medföra risk för betydande olägenhet. Redan likheten med miljöprövningsförordningens tillståndspliktiga verksamheter (29 kap. 40, 42 och 48 §) indikerar att det finns risk för betydande olägenheter. Dessutom skulle verksamheten innebära följande risker för betydande olägenheter:

1. Föroreningar och miljökvalitetsnormer för vatten
Miljöenheten bedömer att den dagvattenhantering som beskrivs i anmälan kan medföra betydande utsläpp av föroreningar och närsalter till vattenförekomsten, som idag har måttligt god ekologisk status på grund av för höga halter av närsalter.

Tunneldrivet berg läcker typiskt sett kväve från rester av sprängmedel och suspenderat material. Dessutom ger dammbekämpning ett dagvatten med hög partikelhalt. Förutom dessa aspekter, som berör all hantering av tunneldrivet berg, så finns det inslag av sulfidhaltigt berg runt om i Stockholmsregionen. Sulfidhaltigt berg får ett surt lakvatten, vilket gör att metaller lakar ur snabbare. Frågan om sulfidberg tas inte upp i anmälan, men om sulfidhaltiga massor hanteras, eller om berget som avses plansprängas innehåller sulfider, så kan det leda till hög metallhalt i vattnet från anläggningen.

Skanska har i anmälan beskrivit att de planerar att anlägga en sedimentationsdamm, för att ta hand om suspenderat material, med efterföljande översilningsyta. Enligt anmälan ska det räcka för att uppfylla Trafikverkets och Nacka Vatten och Avfall AB:s ”riktvärden”.

Miljöenheten har konstaterat att Skanska har använt ”riktvärden” på ett annat sätt än de är menade. I det aktuella fallet behövs istället en specifik bedömning utifrån vattenförekomstens känslighet. Dessutom bedömer miljöenheten att Skanska har överskattat hur effektiv kvävereningen är i den anmälda anläggningen, och att metodens effektivitet är begränsad under vinterhalvåret. Om verksamheten inte kan garantera att sulfidhaltiga massor inte kommer att tas in så behöver dessutom rening av tungmetaller utvecklas.

2. Buller

Miljöenheten bedömer att både bostäder och natur- och fritidsområdet riskerar betydande påverkan av buller, och att Skanska inte har visat att platsen är lämplig. För att avgöra om lokaliseringen uppfyller kraven i 2 kap 6 § miljöbalken så behöver bullerutredningen kompletteras, så att den omfattar hela naturområdet runt den planerade verksamheten.

Eftersom verksamheten planeras på en höjd så riskerar ljudet från verksamheten att spridas längre sträckor.

Ljudnivåer i natur- och rekreationsområdet runt krossområdet behöver utredas. Områden som är viktiga för rörligt friluftsliv och där naturupplevelsen är en viktig faktor, har lägre riktvärden för buller än bostäder. Grönområdet närmast krossverksamheten uppfyller inte Naturvårdsverkets kriterier för lägre ljudnivåer, eftersom det redan är påverkat av trafikbuller. Men även för redan bullerutsatta områden bör buller utredas för att avgöra påverkan och eventuella skyddsåtgärder som kan krävas.

Miljöenheten bedömer att ljudet från den planerade krossverksamheten är intermittent och av en annan karaktär än det trafikbuller som i dag påverkar området. Kraven på ljudnivåer från krossverksamheten kan därför behöva skärpas jämfört med Naturvårdsverkets vägledning för industribuller, på grund av bullrets karaktär och att området i övrigt är relativt tyst.

3. Damm

Miljöenhetens erfarenheter av krossning och masshantering är att närboende ofta störs av damm och att verksamheter behöver vattna och dammbekämpa mer än planerat. Det har gjort att dammfrågan har varit svår att lösa, även när det handlat om mindre mängder massor och man haft obegränsad tillgång till vatten. I och med att det saknas egentliga riktvärden för damm, så är det svårt att förutsäga hur långtgående åtgärder

som är rimliga att kräva. Ur dammbekämpningssynpunkt skulle det vara bättre om det fanns obegränsad tillgång till vatten, som inte behövde köras till platsen i tankbil.

Skanska har utrett vilka effekter ett tält kan ha på buller från krossen. Miljöenheten bedömer att det kan vara en effektiv åtgärd för dammbekämpning.

4. Påverkan på naturvärden

Miljöenheten bedömer att verksamheten kommer att ha stor påverkan på naturmiljön inom verksamhetsområdet, som till stor del kommer att plansprängas och få en helt annan karaktär idag. Även de närliggande nyckelbiotoperna påverkas genom förändrade grundvattennivåer, vibrationer och de översilningsytor som planeras. Miljöenheten bedömer att det finns risk för olägenheter i naturmiljön, men i och med att Skanska inte gjort någon naturvärdesinventering, så kan miljöenheten inte bedöma om dessa olägenheter är betydande.

5. Påverkan på landskapsbilden

Miljöenheten bedömer att verksamheten kan innebära en betydande påverkan på landskapsbilden. Platsen ligger på en höjd som är synlig från Tollare och farleden i Skurusundet, samt från Saltsjöbadsleden som är porten till Saltsjöbaden och Fisksätra. Landskapsbilden påverkas av avverkning och sprängning av berget, upplag av massor både för bullerskydd och andra upplag, eventuellt synlig kross, uppställda containrar och fordon. Någon utredning om påverkan på landskapsbilden har ännu ej presenterats av Skanska.

6. Trafik

Miljöenheten bedömer att trafiken som verksamheten medför i delar behöver utredas ytterligare. Då andelen tung trafik ökar i området är det viktigt att säkerställa en god trafiksäkerhet – särskilt för oskyddade trafikanter. Detta gäller både under eventuellt tillfälliga lösningar så väl som permanenta lösningar. Väghållaren har även gjort bedömningen att de planerade trafiklösningar som beskrivs i anmälan (bland annat de nya på- och avfartsramperna till Saltsjöbadsleden) tar längre tid att bygga än de tre månader som Skanska har angett. Det innebär i sin tur att Saltsjöbadsvägen, som både är smal och passerar känslig bebyggelse, behöver användas för tunga transporter under längre tid än tre månader.

Tore Liljeqvist
Biträdande miljöchef
Miljöenheten

Bilagor:

1. Karta över planerad verksamhets läge
2. Anmälan den 27 september 2018
3. Skanskas komplettering den 14 januari
4. Skanskas bullerutredning, reviderad 190401
5. Skanskas komplettering om miljö kvalitetsnormer
6. Situationsplan, verksamhetsområde inklusive reningsanläggning
7. Tillsynsvägledning från Naturvårdsverket

8. Yttranden från Nacka miljövårdsråd, Naturskyddsföreningen, trafikenheten, antikvarie, fastighetsägare, intressegrupper (**Handlingar ej tillgängliga på www.nacka.se med anledning av GDPR. Vänligen kontakta miljöenheten för mer information i ärendet.**)
9. Skanskas bemötande av synpunkter den 1 april
10. Övriga synpunkter (**Handlingar ej tillgängliga på www.nacka.se med anledning av GDPR. Vänligen kontakta miljöenheten för mer information i ärendet.**)